

УДК 33.021: 657.62

С. М. Хмелевський, канд. екон. наук

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ЗМІНА АЛГОРИТМІВ РОЗРАХУНКУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ**С. Н. Хмелевский**, канд. экон. наук

Черниговский национальный технологический университет, г. Чернигов, Украина

ИЗМЕНЕНИЕ АЛГОРИТМОВ РАСЧЕТА ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ**Serhii Khmelevskyi**, PhD in Economics

Chernihiv National Technological University, Chernihiv, Ukraine

THE CHANGING OF ALGORITHMS FOR FINANCIAL AND ECONOMIC INDICATORS CALCULATION

Досліджено наявні алгоритми розрахунку фінансово-економічних показників, що ґрунтуються на показниках фінансової звітності, доведено потребу в їх оновленні, запропоновано оновлені алгоритми розрахунку.

Ключові слова: показник, коефіцієнт, фінансовий аналіз, фінансова звітність, форма звітності, стаття звітності, алгоритм розрахунку.

Исследованы существующие алгоритмы расчета финансово-экономических показателей, базирующихся на показателях финансовой отчетности, доказано потребность в их обновлении, предложено обновленные алгоритмы расчета.

Ключевые слова: показатель, коэффициент, финансовый анализ, финансовая отчетность, форма отчетности, статья отчетности, алгоритм расчета.

The existing algorithms for calculating the financial and economic indicators, based on the financial statements, were investigated, the need to update them was proved, updated calculation algorithms were proposed.

Key words: indicator, coefficient, financial analysis, financial reporting, reporting form, row of reports, calculation algorithm.

Постановка проблеми. В умовах економічних, політичних чи соціальних потрясінь суб'єктам господарювання та громадянам важливо приймати фінансові рішення не на вмання, а спираючись на певні фінансово-економічні показники, коефіцієнти. Без цього невважені, необґрунтовані конкретними цифрами та розрахунками рішення щодо одержання позик, інвестування тимчасово вільних грошових коштів можуть обернутись фінансовими втратами – суттєво погіршити фінансовий стан як підприємств, установ чи організацій, так і значно спустошити гаманець пересічних українців. З розрахунками необхідних показників допоможе фінансовий аналіз. Якщо його знання і застосування вимагає зусиль, то й розрахунок показників рентабельності чи ліквідності, зазвичай, не викликає жодних проблем. Але, якщо не володієш основами аналізу й зовсім не розумієш «природу» тих чи інших фінансово-економічних показників, то варто було б знати нескладні алгоритми їх розрахунку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням того, як швидко й з мінімальними витратами праці та часу поррахувати показники фінансового й майнового стану, ліквідності та платоспроможності, ділової активності й рентабельності з 2000 року приділяли увагу фахівці Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України, Міністерства економіки України, Центральної спілки споживчих товариств України, Державної податкової адміністрації України, Контрольно-ревізійного управління України, численні аудитори-практики, аналітики кредитних відділів різних комерційних банків. Завдяки цьому було видано чимало нормативно-правових актів як загальнодержавного рівня [2; 3; 4; 6], так і внутрішніх інструктивних матеріалів чи стандартів, за якими чітко вимальовувались алгоритми розрахунку фінансово-економічних показників (коефіцієнтів), що ґрунтувались на даних фінансової звітності господарюючих суб'єктів, форми якої були визначені наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року за № 87 [7].

Не лишилися осторонь цієї цікавої та важливої теми й вітчизняні науковці. За період з 2000 по 2012 роки окремі автори й авторські колективи видали не одну сотню підручників, навчальних посібників, монографій чи методичних вказівок з «Фінансового аналізу», «Фінансового менеджменту», «Фінансів підприємств» чи «Фінансової діяльності суб'єктів господарювання». Серед них О. Я. Базилінська [1], Л.О. Коваленко та Л.М. Ремньова, Г.О. Крамаренко та О.Є. Чорна, Ю.М. Тютюнник, В.М. Федосов, О.С. Філімоненков [8], В.М. Шелудько, А.М. Штангрет та В.В. Шляхетко, Г.І. Філіна [9].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Фактично алгоритми, за якими можна розрахувати ті чи інші фінансово-економічні показники, є. Однак застосувати їх нині не має можливості, оскільки відповідно до наказу Міністерства фінансів України № 73 від 7 лютого 2013 року у бухгалтерів господарюючих суб'єктів (крім банків та бюджетних установ) з'явилося Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а разом з ним і змінені форми № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан), № 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), № 3 Звіт про рух грошових коштів, № 4 Звіт про власний капітал. Головною перешкодою стала нова нумерація кодів рядків фінансової звітності. Номери рядків тепер не тризначні, як у наявних алгоритмах, а чотиризначні. Крім того, частини рядків змінила своє розташування. Наприклад, «Витрати майбутніх періодів» чи «Доходи майбутніх періодів» тепер не окремі розділи відповідно Активу чи Пасиву Балансу, а рядок 1170 у складі «Оборотних активів» та рядок 1665 у складі «Поточних зобов'язань і забезпечень». Змінилися назви й зміст другого, третього та четвертого розділів Пасиву Балансу. Частина статей звітності або зникла взагалі (наприклад, рядок 010 «Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» форми № 2), або «сховалась» у Переліку додаткових статей фінансової звітності (наприклад, рядок 1101 «Виробничі запаси»). І незважаючи на те, що Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 дозволяє бухгалтерам господарюючих суб'єктів додавати статті зі збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до цього положення у свої форми звітності, на практиці ніхто не ускладнює собі життя й про них «забуває». Тож алгоритми розрахунку фінансово-економічних показників втратили свою актуальність.

Мета статті. Головною метою цієї статті є адаптація наявних алгоритмів розрахунку фінансово-економічних показників до форм фінансової звітності, затверджених наказом Міністерства фінансів України № 73 від 7 лютого 2013 року. При цьому слід чітко зазначити схеми переходу зі «старого» алгоритму до «нового», щоб зберігся основний принцип фінансового аналізу – порівнюваність показників за ті періоди, в яких звітність складалась за старими і нині не чинними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, та за новим Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1.

Перебудовані за новим алгоритмом розрахунку фінансово-економічні показники допоможуть багатьом користувачам інформації фінансової звітності:

- аналітикам господарюючих суб'єктів у ході аналізу джерел формування капіталу, аналізу ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, фінансових результатів та рентабельності тощо;
- аналітикам кредитних відділів банківських установ під час прийняття рішення щодо надання позики господарюючому суб'єкту;
- аналітикам державних структур у ході проведення аналізу фінансового стану підприємств, що приватизуються, та проведення аналізу з метою недопущення банкрутства підприємств;
- аналітичним підрозділам Державної фіскальної служби України під час проведення податкового аудиту та розрахунку податків, зборів, інших обов'язкових платежів непрямыми методами у випадку встановлення факту ухилення від їх сплати;

– професорсько-викладацькому складу навчальних закладів у ході викладання дисциплін: «Фінансовий аналіз», «Фінанси підприємств», «Фінансовий менеджмент», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання»;

– студентам під час проходження практики у господарюючих суб'єктів, написання курсових та дипломних робіт, розв'язання практичних ситуацій у ході вивчення дисциплін фінансового характеру.

Виклад основного матеріалу. Головною метою функціонування будь-якого сучасного господарюючого суб'єкта є отримання позитивного фінансового результату. Оцінити фінансові результати можна як за абсолютними показниками, так і за відносними. Практично всі абсолютні показники (доходи, витрати, прибуток, збиток) можна взяти зі Звіту про фінансові результати (табл. 1) без жодних розрахунків.

Таблиця 1

Основні абсолютні показники результативності діяльності

Найменування показника	За старою формою № 2	За новою формою № 2
Чистий дохід	рядок 035	рядок 2000
Собівартість реалізованої продукції	рядок 040	рядок 2050
Валовий прибуток	рядок 050	рядок 2090
Адміністративні витрати, витрати на збут	рядки 070 та 080	рядки 2130 та 2150
Операційний прибуток	рядок 100	рядок 2190
Прибуток до оподаткування	рядок 170	рядок 2290
Податок на прибуток	рядок 180	рядок 2300
Чистий прибуток	рядок 220	рядок 2350

Якщо у Звіті про фінансові результати виявляться заповненими рядки 2095, 2195, 2295 або 2355, то це є свідченням негативного фінансового результату. В старій формі № 2 ідентичні показники розміщувались у рядках 055, 105, 175 та 225.

Абсолютних показників, зазвичай, не достатньо для оцінки кінцевих результатів, оскільки вони не дають можливості порівняти ефективність діяльності різних за розміром господарюючих суб'єктів. Для розрахунку відносних показників в алгоритм залучаються не лише рядки з форми № 2, але й з Балансу. Побудова таких алгоритмів, з врахуванням зміни нумерації рядків фінансової звітності, подана у табл. 2.

Таблиця 2

Алгоритми розрахунку відносних показників результативності діяльності

Найменування показника	За старою фінансовою звітністю [1]	За новою фінансовою звітністю (пропозиція)
Рентабельність продукції	$\frac{\text{форма 2 p.050}}{\text{форма 2 p.040}}$	$\frac{\text{форма 2 p.2090}}{\text{форма 2 p.2050}}$
Валова рентабельність реалізації	$\frac{\text{форма 2 p.050}}{\text{форма 2 p.035}}$	$\frac{\text{форма 2 p.2090}}{\text{форма 2 p.2000}}$
Операційна рентабельність реалізації	$\frac{\text{форма 2 p.100}}{\text{форма 2 p.035}}$	$\frac{\text{форма 2 p.2190}}{\text{форма 2 p.2000}}$
Чиста рентабельність реалізації	$\frac{\text{форма 2 p.220}}{\text{форма 2 p.035}}$	$\frac{\text{форма 2 p.2350}}{\text{форма 2 p.2000}}$
Рентабельність активів	$\frac{\text{форма 2 (p.170 + p.140)}}{\text{форма 1 p.280 *}}$	$\frac{\text{форма 2 (p.2290 + p.2250)}}{\text{форма 1 p.1300 *}}$
Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{форма 2 p.220}}{\text{форма 1 p.380 *}}$	$\frac{\text{форма 2 p.2350}}{\text{форма 1 p.1495 *}}$
Рентабельність оборотного капіталу	$\frac{\text{форма 2 p.100}}{\text{форма 1 p.(260 + p.270) *}}$	$\frac{\text{форма 2 p.2190}}{\text{форма 1 p.1195 *}}$

Примітка: * за цими рядками розраховується середнє значення, тобто береться половина суми показників на початок і кінець періоду.

Не менш важливими за показники, які характеризують фінансовий результат, є показники фінансової стійкості господарюючого суб'єкта. До алгоритмів їх розрахунку залучають рядки з Балансу й Звіту про фінансові результати: старих – наявні алгоритми та нових – пропозиція автора (табл. 3).

Таблиця 3

Алгоритми розрахунку показників, що характеризують фінансову стійкість

Найменування показника	За старою фінансовою звітністю [1]	За новою фінансовою звітністю (пропозиція)
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$\frac{\text{форма 1 (p.380 + p.430)}}{\text{форма 1 p.640}}$	$\frac{\text{форма 1 (p.1495 + p.1520)}}{\text{форма 1 p.1900}}$
Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\text{форма 1 p.640}}{\text{форма 1 (p.380 + p.430)}}$	$\frac{\text{форма 1 p.1900}}{\text{форма 1 (p.1495 + p.1520)}}$
Коефіцієнт фінансового ризику	$\frac{\phi.1(p.480 + p.620 + p.630)}{\text{форма 1 (p.380 + p.430)}}$	$\frac{\phi.1(p.1595 - p.1520 + p.1695)}{\text{форма 1 (p.1495 + p.1520)}}$
Коефіцієнт покриття відсотків	$\frac{\text{форма 2 (p.170 + p.140)}}{\text{форма 2 p.140}}$	$\frac{\text{форма 2 (p.2290 + p.2250)}}{\text{форма 2 p.2250}}$

Крім зазначених у табл. 3, використовуються також:

– коефіцієнт маневреності власного капіталу. Старий алгоритм його розрахунку має такий вигляд (формула (1))

$$K_{\text{мнвк}} = \frac{\text{форма 1 (p.260 + p.270* - p.620 - p.620*)}}{\text{форма 1 (p.380 + p.430)}}, \quad (1)$$

де * – враховується та частка витрат і доходів майбутніх періодів, яка буде використана чи погашена впродовж 12 місяців з дати балансу.

Якщо ж будувати алгоритм розрахунку, відштовхуючись від статей нового Балансу, формула (1) набуде такого вигляду:

$$K_{\text{мнвк}} = \frac{\text{форма 1 (p.1195 - p.1695)}}{\text{форма 1 (p.1495 + p.1520)}}, \quad (2)$$

– коефіцієнт покриття запасів. За старим Балансом він мав алгоритм розрахунку, наведений у формулі (3)

$$K_{\text{пз}} = \frac{\text{форма 1 (p.260 + p.270* - p.620 - p.620*)}}{\text{форма 1 (p.100 + p.110 + p.120 + p.130 + p.140)}}, \quad (3)$$

де * – враховується та частка витрат і доходів майбутніх періодів, яка буде використана чи погашена впродовж 12 місяців з дати балансу.

У новому Балансі запаси представлені лише рядком 1100 та рядком 1110. Інші ж рядки, що брали участь у розрахунку за формулою (3), а саме «Виробничі запаси», «Незавершене виробництво», «Готова продукція» та «Товари», «сховались» у Переліку додаткових статей фінансової звітності. Таким чином, новий алгоритм розрахунку коефіцієнта покриття запасів набуває значно компактнішого вигляду й може бути представлений формулою (4)

$$K_{\text{пз}} = \frac{\text{форма 1 (p.1195 - p.1695)}}{\text{форма 1 (p.1100 + p.1110)}}. \quad (4)$$

Важливим індикатором фінансового здоров'я господарюючого суб'єкта є його платоспроможність. Розрізняють її поточну та перспективну. А поточна платоспроможність, як зазначає О. Я. Базілінська [1], тотожна поняттю ліквідності. Основним абсолютним показником ліквідності є робочий капітал. Його величину можна розраховувати методом «знизу» чи «зверху» балансу. У табл. 4 наведено наявний алгоритм розрахунку й алгоритм розрахунку за новим Балансом:

Таблиця 4

Алгоритми розрахунку робочого капіталу

Метод розрахунку	За старим Балансом [1]	За новим балансом
методом «знизу»	$p.260 + p.270^* - p.620 - p.630^*$	$p.1195 - p.1695$
методом «зверху»	$p.380 + p.430 + p.480 + p.630^{**} - p.080$	$p.1495 + p.1595 + p.1665 - p.1095$

Примітки: * враховується та частка витрат і доходів майбутніх періодів, яка буде використана чи погашена впродовж 12 місяців з дати балансу;

** враховуються доходи майбутніх періодів у частці понад 12 місяців.

Для детального аналізу ліквідності господарюючого суб'єкта використовується ряд відносних коефіцієнтів. Джерелом інформації для них виступає Баланс. Перелік, а також наявні й запропоновані алгоритми розрахунку відносних коефіцієнтів ліквідності наведено у табл. 5.

Таблиця 5

Алгоритми розрахунку відносних коефіцієнтів ліквідності

Найменування показника	За старим Балансом [1]	За новим Балансом (пропозиція)
Коефіцієнт поточної ліквідності	$\frac{p.260 + p.270^*}{p.620 + p.630^*}$	$\frac{p.1195}{p.1695}$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{p.260 - (p.100 + \dots + p.140) + p.270^*}{p.620 + p.630^*}$	$\frac{p.1195 - p.1100 - p.1110}{p.1695}$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{p.230 + p.240}{p.620 + p.630^*}$	$\frac{p.1165}{p.1695}$
Маневреність робочого капіталу	$\frac{p.230 + p.240 + p.250}{p.260 + p.270^* - p.620 - p.630^*}$	$\frac{p.1165 + p.1160}{p.1195 - p.1695}$

Примітка: * враховуються витрати і доходи майбутніх періодів у частці до 12 місяців.

Ефективність використання ресурсів господарюючим суб'єктом можна досліджувати за допомогою показників ділової активності. Остання ж значною мірою впливає і на результативність діяльності господарюючого суб'єкта. Зазвичай ділову активність характеризують за допомогою таких відносних показників:

– коефіцієнт оборотності активів. Старий алгоритм розрахунку описувався формулою (5)

$$K_{OA} = \frac{\text{форма 2 } p.035}{\text{форма 1 } [p.280(зр.3) + p.280(зр.4)] / 2}, \quad (5)$$

новий пропонується здійснювати за формулою (6)

$$K_{OA} = \frac{\text{форма 2 } p.2000}{\text{форма 1 } [p.1300(зр.3) + p.1300(зр.4)] / 2}, \quad (6)$$

– коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості. Старий алгоритм розрахунку описувався формулою (7)

$$K_{ODZ} = \frac{\text{форма 2 } p.035}{\text{форма 1 } [(p.150 + \dots + p.210)зр.3 + (p.150 + \dots + p.210)зр.4] / 2}, \quad (7)$$

новий пропонується здійснювати за формулою (8)

$$K_{ODZ} = \frac{\text{форма 2 } p.2000}{\text{форма 1 } [(p.1125 + \dots + p.1155)зр.3 + (p.1125 + \dots + p.1155)зр.4] / 2}, \quad (8)$$

– коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості. Старий алгоритм розрахунку описувався формулою (9)

$$K_{окз} = \frac{\text{форма 2 } p.035}{\text{форма 1}[(p.520 + \dots + p.600)zp.3 + (p.520 + \dots + p.600)zp.4]/2}, \quad (9)$$

новий пропонується здійснювати за формулою (10)

$$K_{окз} = \frac{\text{форма 2 } p.2000}{\text{форма 1}[(p.1610 + \dots + p.1630)zp.3 + (p.1610 + \dots + p.1630)zp.4]/2}; \quad (10)$$

– коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача). Старий алгоритм розрахунку описувався формулою (11)

$$K_{ооз} = \frac{\text{форма 2 } p.035}{\text{форма 1}[p.031(zp.3) + p.031(zp.4)]/2}, \quad (11)$$

новий пропонується здійснювати за формулою (12)

$$K_{ооз} = \frac{\text{форма 2 } p.2000}{\text{форма 1}[p.1011(zp.3) + p.1011(zp.4)]/2}; \quad (12)$$

– коефіцієнт оборотності матеріальних запасів. Старий алгоритм розрахунку описувався формулою (13)

$$K_{омз} = \frac{\text{форма 2 } p.040}{\text{форма 1}[(p.100 + \dots + p.140)zp.3 + (p.100 + \dots + p.140)zp.4]/2}, \quad (13)$$

новий пропонується здійснювати за формулою (14)

$$K_{омз} = \frac{\text{форма 2 } p.2050}{\text{форма 1}[(p.1100 + p.1110)zp.3 + (p.1100 + p.1110)zp.4]/2}; \quad (14)$$

– коефіцієнт оборотності власного капіталу. Старий алгоритм розрахунку описувався формулою (15)

$$K_{овк} = \frac{\text{форма 2 } p.035}{\text{форма 1}[p.380(zp.3) + p.380(zp.4)]/2}, \quad (15)$$

новий пропонується здійснювати за формулою (16)

$$K_{овк} = \frac{\text{форма 2 } p.2000}{\text{форма 1}[p.1495(zp.3) + p.1495(zp.4)]/2}. \quad (16)$$

Оскільки фінансовий стан господарюючого суб'єкта певною мірою залежить від правильності вкладання фінансових ресурсів у майно, незайвим буде переглянути й алгоритми розрахунку відносних показників, що використовуються для аналізу майна (табл. 6).

Таблиця 6

Алгоритми розрахунку відносних показників для аналізу майна

Найменування показника	За старою фінансовою звітністю [1]	За новою фінансовою звітністю (пропозиція)
1	2	3
Коефіцієнт постійності	$\frac{\text{форма 1 } p.080}{\text{форма 1 } p.280}$	$\frac{\text{форма 1 } p.1095}{\text{форма 1 } p.1300}$
Коефіцієнт мобільності	$\frac{\text{форма 1 } p.260}{\text{форма 1 } p.280}$	$\frac{\text{форма 1 } p.1195}{\text{форма 1 } p.1300}$
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	$\frac{\text{форма 1 } p.260}{\text{форма 1 } p.080}$	$\frac{\text{форма 1 } p.1195}{\text{форма 1 } p.1095}$

Закінчення табл. 6

1	2	3
Коефіцієнт зносу основних засобів	<i>форма 1 р.032</i> <i>форма 1 р.031</i>	<i>форма 1 р.1012</i> <i>форма 1 р.1011</i>
Коефіцієнт придатності основних засобів	<i>форма 1 р.031</i> <i>форма 1 р.032</i>	<i>форма 1 р.1011</i> <i>форма 1 р.1012</i>
Коефіцієнт оновлення основних засобів	<i>форма 5 р.260 гр.5</i> <i>форма 1 р.031 гр.4</i>	<i>форма 5 р.260 гр.5</i> <i>форма 1 р.1011 гр.4</i>
Коефіцієнт вибуття основних засобів	<i>форма 5 р.260 гр.8</i> <i>форма 1 р.031 гр.3</i>	<i>форма 5 р.260 гр.8</i> <i>форма 1 р.1011 гр.3</i>
Індекс постійного активу	<i>форма 1 р.080</i> <i>форма 1 р.380</i>	<i>форма 1 р.1095</i> <i>форма 1 р.1495</i>
Коефіцієнт закріплення оборотних активів	<i>форма 1 р.260</i> <i>форма 2 р.035</i>	<i>форма 1 р.1195</i> <i>форма 1 р.2000</i>

Розгляд зазначених вище показників дозволяє робити висновок про розширення чи звуження діяльності господарюючого суб'єкта.

Висновки і пропозиції. Відповідно до наказу Міністерства фінансів України № 73 від 7 лютого 2013 року господарюючі суб'єкти (за винятком банків та бюджетних установ) отримали нові форми фінансової звітності, більш наближені до міжнародних стандартів. Це, без сумніву, позитивно. Однак нові форми звітності одночасно зробили непридатними до використання алгоритми розрахунку фінансово-економічних показників, побудовані на звітності, форми якої були визначені наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року № 87. Запропоновані алгоритми дають можливість зацікавленим особам провести експрес-аналіз результативності господарюючого суб'єкта, оцінити його фінансову стійкість і ділову активність, визначити стан справ з ліквідністю та зрозуміти, в яке майно вкладені ресурси суб'єкта господарювання, наявності у них нормативних значень чи характеристик тенденцій зазначених вище показників. Оскільки нові алгоритми формувались у тісному прив'язуванні до наявних, це дозволить аналізувати показники (коефіцієнти) починаючи з 2000 року й донині.

Відштовхуючись від пропозицій автора, фахівці Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної фіскальної служби України, Державної фінансової інспекції України, інших міністерств та відомств зможуть привести свої нормативно-правові акти, в яких наявні алгоритми розрахунку фінансово-економічних показників, у відповідність з новими формами фінансової звітності.

Змінені алгоритми можуть бути запропоновані й численним фахівцям кредитних відділів різних комерційних банків чи аналітикам господарюючих суб'єктів для їх практичної діяльності. Оскільки завдяки ним вони зможуть знову швидко й з мінімальними витратами праці та часу порахувати показники фінансового й майнового стану, ліквідності та платоспроможності, ділової активності й рентабельності, щоб прийняти правильне рішення фінансового характеру чи обґрунтувати управлінське рішення.

Список використаних джерел

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Я. Базилінська. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 328 с.
2. Інструкція про порядок застосування штрафних (фінансових) санкцій органами державної податкової служби [Електронний ресурс] : затверджена наказом Державної податкової адміністрації України № 110 від 17.03.2001 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0268-01>.

3. *Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств* [Електронний ресурс] : затверджені розпорядженням Центральної спілки споживчих товариств України від 28.07.2006 р. – Режим доступу : <http://uazakon.com/big/text892>.

4. *Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства* [Електронний ресурс] : затверджені наказом Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 р. – Режим доступу : <http://me.kmu.gov.ua/file/link/75465>.

5. *Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»* [Електронний ресурс] : затверджене наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

6. *Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації* [Електронний ресурс] : затверджене наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України № 49/121 від 26.01.2001 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>.

7. *Про затвердження положень (стандартів) бухгалтерського обліку* [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0391-99>.

8. *Філімоненков О. С.* Фінанси підприємств : навч. посіб. / О. С. Філімоненков. – К. : Кондор, 2007. – 400 с.

9. *Філіна Г. І.* Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навчальний посібник / Г. І. Філіна. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 320 с.